Vlaamse Regering

DE VLAAMSE MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME
De VLAAMS MINISTER VAN FINANCIËN EN BEGROTING, WONEN EN ONROEREND ERFGOED

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Actualisatie van het kader voor de Oproep Actieplan Energie Efficiëntie en Klimaatimpact Vlaamse Overheid 2021-2025

Samenvatting:

Het interne Klimaatplan Vlaamse Overheid legt in overeenstemming met haar beleidsmatig kader, een besparingsdoelstelling op aan de entiteiten van de Vlaamse Overheid voor haar gebouwenpark en technische infrastructuur:

- Jaarlijks gemiddeld 2,5% primaire energiebesparing vanaf 2021
- Jaarlijks gemiddeld 3,35% minder CO_2-uitstoot (beperkt tot niet-ETS)

Om deze doelstellingen te halen, wordt sinds 2017 jaarlijks een Oproep Energie Efficiëntie gelanceerd. De coördinatie van de Oproep is toevertrouwd aan het Vlaamse Energiebedrijf (VEB). Deze Oproep stimuleert entiteiten een ambitieus energiebeleid te voeren door hen financieel te ondersteunen bij het uitvoeren van energiebesparingsmaatregelen en aldus bij te dragen aan een energie-efficiënte en klimaatneutrale Vlaamse Overheid.

Het vorige Actieplan Energie-Efficiëntie (2017-2020) bepaalt dat het Actieplan na vier jaar wordt geëvalueerd. Door de verscherpte ambities gesteld binnen het Klimaatplan Vlaamse Overheid, dringt zich ook een actualisatie van het kader voor de Oproep Energie Efficiëntie op. Gezien de reikwijdte van het Klimaatplan Vlaamse Overheid, wordt de Oproep voor de periode 2021-2025 'Oproep Actieplan Energie Efficiëntie en Klimaatimpact genoemd (hierna 'Oproep').

Deze nota kadert binnen de actualisatie voor het kader voor de Oproep en geeft onder meer inzicht in de type maatregelen passend binnen de Oproep, het beoordelingskader en de toekenningsmethodiek, de monitoring- en rapportageverplichtingen alsook de budgetreservering ter ondersteuning van de Oproep.

Het VEB werkt deze principes uit in een reglement dat zij jaarlijks aan de Vlaams minister van Energie ter informatie voorlegt en publiceert op haar website.
De daarin passen de door het VEB geselecteerde projecten en het voorstel van herverdeling op de begroting van de verschillende entiteiten worden op initiatief van de Vlaams minister van Energie en de Vlaams minister van Financiën en Begroting voorgelegd aan de Vlaamse Regering.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

1. Ondersteuning voor het behalen van de klimaatdoelstellingen

De Vlaamse Overheid wil haar verantwoordelijkheid opnemen in het behalen van de doelstellingen van de Vlaamse Overheid. Ze stelde hiertoe in 2016 een Klimaatplan Vlaamse Overheid op (VR 2016 0107 DOC.0714) alsook vier Actieplannen, waaronder het Actieplan Energie-Efficiëntie (VR 2016 0107 DOC.0713/1BIS).

In de nota van het Actieplan Energie-Efficiëntie (2017-2020) van de Vlaamse Overheid werd een bindende jaarlijkse besparingsdoelstelling van 2,09% van het primair energieverbruik opgelegd. Om de doelstellingen te halen, moeten onder andere investeringen gebeuren in energiebesparende maatregelen.

Het vorige Actieplan Energie-Efficiëntie bepaalt dat het Actieplan na vier jaar wordt geëvalueerd. In het Vlaams Energie- en Klimaatplan (VEKP) dat door de Vlaamse Regering goedgekeurd werd op 9 december 2019 en in de lange termijn klimaatstrategie 2050 dat op 20 december 2019, en de lange termijn renovatiestrategie 2050 (LTRS 2050) dat op 29 mei 2020 goedgekeurd werd, werden volgende elementen in dit kader opgenomen.

Het **Vlaams Regeerakkoord 2019-2024** stelt het volgende:

> *Ook de Vlaamse en lokale overheden nemen hun verantwoordelijkheid en geven het goede voorbeeld. Net zoals de Vlaamse Overheid zullen gemeenten, steden, intercommunales, OCMW's, provincies en autonome gemeentebedrijven worden gevraagd dat zij hun broeikasgassen met 40% reduceren in 2030 ten opzichte van 2015 en vanaf 2020 per jaar een energiebesparing van 2,09% realiseren op het energieverbruik van hun gebouwenpark (inclusief technische infrastructuur, exclusief onroerend erfgoed),. De Vlaamse Overheid helpt de lokale besturen in de onderlinge kennisuitwisseling. De eigen Vlaamse doelstelling wordt verscherpt naar 2,5% per jaar. Het Vlaams energie- en klimaatagentschap ontwikkelt hiervoor een monitoringsysteem. De Vlaamse Overheid neemt zelf een voorbeeldrol op door haar vastgoedportefeuille via het Vlaams EnergieBedrijf en het Facilitair Bedrijf verder te optimaliseren en energie-efficiënter te maken.*

Dit werd opgenomen in het **Vlaams Energie- en Klimaatplan** (VR 2020 0304 DOC.0294/4TER) als volgt:

> *Ter uitvoering van artikel 5 van de richtlijn energie-efficiëntie moet voor bestaande overheidsgebouwen een renovatietraject worden opgezet om jaarlijks minstens 3% van de vloeroppervlakte diepgaand te renoveren, of onder een alternatieve benadering een equivalente energiebesparing teweeg te brengen.*
>
> *De Vlaamse Overheid koos hier om een alternatieve benadering op poten te zetten. In 2016 werd aanvullend aan deze alternatieve benadering het actieplan energie-efficiëntie voor de Vlaamse Overheid opgemaakt. De doelstelling van dit actieplan is om* ***tegen 2030 de CO_2-uitstoot van entiteiten van de Vlaamse Overheid met 40% te doen dalen****. Daarnaast wordt ook een daling in het primair energiegebruik met 27% vooropgesteld. [...]*
>
> *In samenwerking met het Facilitair Bedrijf en het Vlaams EnergieBedrijf (VEB) verhogen we de eigen renovatieambities voor de Vlaamse Overheid, zodat de voorbeeldfunctie ten volle wordt opgenomen en er* ***een jaarlijkse primaire energiebesparing van 2,5% per jaar*** *wordt verwezenlijkt.*

Bovendien werd in de Langetermijnrenovatiestrategie onderstaande opgenomen.

> *Voor het bestaande niet-residentiële gebouwenpark streven we tegen 2050 naar een koolstofneutraal gebouwenpark voor verwarming, sanitair warm water, koeling en verlichting. [...] Voor de publieke gebouwen (kantoren en andere) wordt voorgesteld om de voorbeeldrol waar te maken door al in 2045 te voldoen aan de langetermijndoelstelling van een koolstofneutraal gebouwenpark."*

2. Doelstellingen voor de gebouwen en technische infrastructuur

Bovenvermeld beleidsmatig kader, wordt vertaald in volgende doelstellingen voor de gebouw- en technische infrastructuur.

- Tegen eind 2030 en ten opzichte van het referentiejaar 2015[1] :
  - Een reductie met 40% van de niet-ETS CO_2-emissies[2] ten gevolge van het energieverbruik in gebouwen en technische infrastructuur. Dit komt overeen met een gemiddelde jaarlijkse reductie van 3,35 %
  - een besparing met 32,5% van het primair energieverbruik in gebouwen en technische infrastructuur. Deze doelstelling impliceert de eerdere doelstelling van een jaarlijkse besparing van 2,09% van 2016 tot en met 2020, en een jaarlijkse gemiddelde besparing van 2,5% vanaf 2021."
- Deze doelstellingen gelden op het niveau van het volledige toepassingsgebied van deze nota en op het niveau van de individuele entiteiten.
- Om ETS uitstoot van de Vlaamse Overheid te verminderen, geldt een verplichting om groene stroom af te nemen.[3]

De bovenstaande doelstellingen worden verduidelijkt in onderstaande tabel met de vooropgestelde besparingspaden:

Jaar	Jaarlijkse besparingsdoel-stelling energie (in %)	Besparingspad energiebesparing ten aanzien van het referentieverbruik (in %)	Jaarlijkse besparingsdoelstelling niet-ETS-CO_2 (in %)	Besparingspad niet ETS CO_2-besparing ten aanzien van het referentieverbruik
2016	2,09	2,09	3,35	3,35
2017	2,09	4,14	3,35	6,59
2018	2,09	6,14	3,35	9,72
2019	2,09	8,10	3,35	12,74
2020	2,09	10,02	3,35	15,66
2021	2,5	12,27	3,35	18,49
2022	2,5	14,52	3,35	21,22
2023	2,5	16,77	3,35	23,86
2024	2,5	19,02	3,35	26,41
2025	2,5	21,27	3,35	28,88

[1] Behalve voor 7 entiteiten die historische verbruikscijfers (2005) konden aanleveren: Het Facilitair Bedrijf, Agentschap Plantentuin Meise, Vlaamse Landmaatschappij, Vlaamse Milieumaatschappij, Opgroeien (Jongerenwelzijn), VDAB en ILVO

[2] Voor de Vlaamse Overheid betekent de uitstoot die vrijkomt bij het gas- en stookolieverbruik

[3] Tenzij onhaalbaar, bijvoorbeeld wegens gehuurde panden waar de verbruiker geen invloed heeft op de keuze van elektriciteitsleverancier. De definitie van groene stroom zoals gehanteerd in richtlijn 2018/2001/EU ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen.

2026	2,5	23,52	3,35	31,26
2027	2,5	25,77	3,35	33,56
2028	2,5	28,02	3,35	35,79
2029	2,5	30,27	3,35	37,94
2030	2,5	32,52	3,35	40

Een entiteit kan uitzonderlijk vrijgesteld worden van deze doelstelling, of een minder ambitieuze doelstelling toegewezen krijgen wanneer ze kan aantonen dat deze jaarlijkse doelstelling onhaalbaar is zonder onredelijke uitgaven te doen.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

- Nota van 1 juli 2016 betreffende de Interne Milieuzorg - Klimaatimpact van de Vlaamse Overheid (VR 2016 0107 DOC.0714/1)
- Nota van 1 juli 2016 betreffende het Actieplan Energie-efficiëntie voor de Vlaamse Overheid (VR 2016 0107 DOC.0713/1BIS)
- Samenwerkingsakkoord tussen het Vlaams Gewest en VEB 2019-2023 (VR 2018 3011 DOC.1350/1BIS)
- Nota van 9 december 2019 betreffende de goedkeuring definitief Vlaams Energie-en Klimaatplan 2021-2030 (VR 2019 0912 DOC.1208/1BIS)
- Nota van 29 mei 2020 betreffende de goedkeuring Vlaamse langetermijnrenovatiestrategie gebouwen 2050 (VR 2020 2905 0517/1BIS)

2. INHOUD

A. TOEPASSINGSGEBIED

Voor de entiteiten die behoren tot het toepassingsgebied verwijzen we naar de nota Klimaatplan Vlaamse Overheid. De meest actuele lijst kan steeds geraadpleegd worden via de Wegwijs toepassing: https://wegwijs.vlaanderen.be/

Het toepassingsgebied is quasi hetzelfde als in de nota VR 2016 0107 DOC.0713/1BIS, maar werd geherdefinieerd volgens de recente decreten. Enkel volgende entiteiten zonder eigen gebouwen worden extra opgenomen door deze herdefiniëring:

- Dienst van de Bestuursrechtscolleges
- Onderwijsinspectie
- Agentschap Vlaamse Sociale Bescherming
- Vlaams Agentschap voor Samenwerking rond Gegevensdeling tussen de Actoren in de Zorg

De Vlaamse Regering heeft beslist dat Het Facilitair Bedrijf (HFB) voor de gebouwen die bij haar worden ingekanteld, zal instaan voor het bereiken van doelstellingen op vlak van klimaat, budget/efficiëntie en kwaliteit (VR 2019 2012 DOC.1313/1BIS). Het HFB valt bijgevolg buiten het toepassingsgebied van deze nota.

Tot de scope van het Klimaatplan Vlaamse Overheid behoren de gebouwen waarin entiteiten van het toepassingsgebied als energieverbruiker optreden, en de technische infrastructuur in het beheer van deze entiteiten. Het energieverbruik van het voertuigenpark, zoals via laadpalen of het voertuigenpark van de Lijn, valt buiten het toepassingsgebied van deze nota.

B. BEGELEIDING BIJ HET INDIENEN VAN DE AANVRAAG

Steeds meer entiteiten maakten gebruik van de mogelijkheid van financiële ondersteuning via het Actieplan Energie-Efficiëntie. Ook het aantal aanvragen dat de entiteiten indienen, blijven ieder jaar stijgen. Het VEB onderneemt onderstaande acties om entiteiten te begeleiden bij het indienen van kwaliteitsvolle aanvragen. Het richt zich hierbij in eerste instanties tot de entiteiten met het grootste reductiepotentieel.

- Het VEB spreekt de aangeduide contactpersonen regelmatig aan om hen te begeleiden bij het indienen van een aanvraag. VEB informeert hen over de dienstverlening en de mogelijkheden voor het opstellen van een langetermijnstrategie voor het behalen van de klimaatdoelstellingen.
- Op basis van de beschikbare data in Terra voorziet het VEB de nodige rapporten en dashboards die de contactpersoon en het management inzicht geven in de evolutie van het energieverbruik. Ze voorzien de mogelijkheid om het energetisch masterplan te integreren in Terra zodat de entiteiten hun toekomstig energieverbruik en CO2-emissies kunnen inschatten en opvolgen. Entiteiten laden de data uit hun masterplan hierin op.
- Het VEB organiseert op regelmatige basis informatiesessies over energiebesparing in de Vlaamse Overheid, het interne Klimaatplan en deze Oproep.

C. MAATREGELEN DIE IN AANMERKING KOMEN

Alle maatregelen met het oog op de verhoging van de energie-efficiëntie van gebouwen of technische installaties komen in aanmerking voor financiële ondersteuning op voorwaarde dat zij bijdragen tot behalen van de besparingsdoelstellingen van de Vlaamse Overheid. In eerste instantie betreft het maatregelen die rechtstreeks leiden tot een energie of niet-ETS CO_2-besparing. In tweede instantie worden ook maatregelen ondersteund waarvan het energie of niet-ETS CO_2-besparingspotentieel moeilijk te ramen is of die slechts indirect bijdragen tot energie of niet-ETS CO_2-besparingen maar wel essentieel zijn om de doelstellingen te behalen. Deze maatregelen geven entiteiten inzicht in hun energieverbruik en laten hen toe potentiële maatregelen te detecteren.

1. Maatregelen met een directe energie- of CO_2-besparing

Energiebesparingsmaatregelen

Entiteiten kunnen verschillende maatregelen nemen die leiden tot energiebesparing. De Oproep richt zich ten eerste op (clusters van) maatregelen zoals (niet limitatieve lijst) stookplaatsrenovaties, de plaatsing van een warmtepomp, verledding, …. Om tot een koolstofneutraal patrimonium te komen, zijn echter ook diepgaande renovatiemaatregelen nodig die meestal van gebouw-technische aard zijn zoals dak- of muurisolatie. Maatregelen die het stookolieverbruik laten stijgen, worden uitgesloten van ondersteuning.

Energieprestatiecontracten

In een onderhouds- en energieprestatiecontract (OEPC) garandeert een energiedienstverlener (een zogenaamde Energy Services Company of kortweg ESCO), een jaarlijkse gegarandeerde energiebesparing in een set van gebouw(en). Gedurende de looptijd van een contract (typisch 10 tot 15 jaar), garandeert de ESCO partij in een OEPC niet enkel de energiebesparing maar kan hij een deel van deze gerealiseerde energiebesparing tevens gebruiken om de realisatie van verschillende energiebesparende maatregelen te financieren. Om deze energiebesparing te waarborgen voert de ESCO tevens het onderhoud uit en monitort hij het energieverbruik om de efficiëntie van zijn investeringen te waarborgen en de energiebesparing te kunnen garanderen. De voordelen van ESCO's wordt bovendien erkend door verschillende EU-richtlijnen, onderzoek en initiatieven in de Europese

context.[4] Het VEB gaat hierbij na of het (O)EPC in lijn ligt met de vooropgestelde energie- en klimaatdoelstellingen en geen lock-ins creëert.
Naast de ondersteuning bij de haalbaarheid en facilitatie (zie infra) ondersteunt de Oproep ook de implementatie van de energiebesparingsmaatregelen. In geval de OEPC niet buiten de balans kan worden gehouden, is het immers financieel voordeliger dat de maatregelen door de entiteit in plaats van de ESCO worden gefinancierd.

Hernieuwbare en circulaire energie
Entiteiten kunnen steun aanvragen voor maatregelen die leiden tot de productie van hernieuwbare energie op het eigen perceel. Productie van hernieuwbare elektriciteit met PV en wind wordt uitgesloten. Het VEB publiceert jaarlijks welke technologieën in aanmerking komen zoals waterkracht, warmtepompen, bio-WKK, warmtenetten, biomassa, restwarmte….

2. Maatregelen met een indirecte energie- of CO_2-besparing

Monitoring
Monitoring is een belangrijke eerste stap om inzicht te krijgen in waar energie verbruikt wordt, waar reststromen naartoe gaan en sluimerverbruiken te identificeren. De output van een monitoringsysteem dient geanalyseerd en opgevolgd te worden zodat gerichte acties kunnen genomen worden. Dit is echter een up-front investering waarbij middelen bij de entiteit moeten vrijgemaakt worden om acties op te zetten en op te volgen. Ondersteuning bij deze eerste stap is dan ook noodzakelijk om de drempel voor effectieve energiebesparing te verlagen. Deze data moeten waar mogelijk beschikbaar worden gesteld via Terra, de energie- en patrimoniumdatabank van de publieke sector.

Patrimoniumanalyse: opmaak van een duurzame vastgoedstrategie (ten laatste in 2023)
In het VEKP wordt gesteld dat *"(…) alle entiteiten van de Vlaamse Overheid zullen begeleid worden tot het maken van een patrimoniumanalyse en het opstellen van een masterplan richting CO_2-neutraliteit vóór 2050. Deze lange termijnvisie zal ook vertrekken van een Vlaams overheidsbreed perspectief waarbij entiteiten aangemoedigd worden hun vastgoedstrategie en patrimoniumbeheer in een bredere context te bekijken (clustering met andere entiteiten, samenwerking met privé-spelers…)".* Het is nodig om de maatschappelijke en financiële waarde van het eigen gebouwpatrimonium te behouden en om dit patrimonium toekomstbestendig te maken. Het plan helpt entiteiten de doelstellingen op korte en langere termijn te realiseren en om de nodige financiële middelen hiervoor vrij te maken en te verkrijgen. De gegevens die uit deze analyse voorkomen worden in Terra ingevoerd om data-analyse op overheidsbreed niveau mogelijk te maken. Deze Oproep biedt ondersteuning bij de opmaak van een vastgoedstrategie. Deze bestaat uit drie delen: het strategisch niveau alsook de vertaling van het strategische niveau van de vastgoedstrategie naar een tactisch en operationeel plan. Dit is de vertaling van het strategisch vastgoedplan naar een concrete acties om tot een koolstofneutraal patrimonium te komen: de opmaak van een Energetisch Masterplan (tactische niveau) en de vertaling de noodzakelijke acties in een duurzaam meerjarenplan (operationeel niveau).

Energiescans of -audits
Om hun doelstellingen te behalen is het cruciaal dat entiteiten over de juiste data beschikken waardoor ze de meest kostenefficiënte maatregelen kunnen identificeren. Een energiescan of -audit laat immers toe na te gaan waar de grootste verbruikers zitten en in de elementen waar een efficiëntiemaatregel een besparing kan opleveren. Entiteiten kunnen steun aanvragen voor een energiescan of -audit mits zij de energiebesparingsmaatregelen met een terugverdientijd van minder dan drie jaar die uit een energiescan komen uitvoeren zoals een verledding of een regeltechnische optimalisatie.

---

[4] Het Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek (JRC), de interne wetenschappelijke dienst van de Europese Commissie stelde in zijn beleidsrapport over ESCO's van 2017 *een cruciale rol [kunnen] spelen bij de verbetering van de energie-efficiëntie op de markt, Energie-efficiëntie Richtlijn (2012/27/EU) (EED)2, die expliciete eisen stelt ter bevordering van de markt van energiediensten door middel van artikel 18.*

Ondersteuning bij haalbaarheid en facilitatie Onderhouds- en Energieprestatiecontract
Onderhouds- en Energieprestatiecontracten (hierna OEPC-contract) zijn projecten die een intensieve voorbereiding vragen door ingenieurs, juristen, etc. Een dergelijk voorbereidingstraject wordt een facilitatietraject genoemd, bestaat uit verschillende projectfases en heeft een significante kostprijs. Het kostenplaatje vormt voor entiteiten dan ook vaak een drempel om OEPC op te starten. Nochtans kan het aanbestedingstraject van een OEPC voordeliger zijn dan mocht de entiteit de maatregelen afzonderlijk zou aanbesteden.

Om ervoor te zorgen dat de markt niet nodeloos wordt bevraagd en dat de aanbestedingskosten gerechtvaardigd zijn, organiseert het VEB de haalbaarheidsstudies. Deze haalbaarheidsstudies gaan het facilitatietraject vooraf.

De kosten voor de facilitatie worden op voorhand doorgerekend, uit ervaring blijkt dat dit de beste garantie biedt op draagvlak bij de klant en een convergent traject. De ondersteuning wordt teruggevorderd indien de entiteit niet overgaat tot het uitvoeren van een OEPC omwille van ongegronde redenen.

D. KOSTEN DIE IN AANMERKING KOMEN

De Oproep geeft ondersteuning in de projectkost van entiteiten. Deze kosten behelzen meer dan louter de investeringskost. Alle kosten die een rechtstreeks en aantoonbaar gevolg zijn om de energiebesparing of CO_2-reductie te behalen, komen in aanmerking. Naast de investeringskosten komen ook studie-, facilitatie- (OEPC) en opvolgingskosten in aanmerking. Uit het stakeholderoverleg bleek immers dat de opvolging bij de voorbereiding en uitvoering van projecten een drempel vormt omdat niet elke entiteit beschikt over de geschikte inhouse kennis. Energie-efficiëntie behoort bij deze entiteiten niet tot hun kerntaken waardoor het ook vanuit kostenefficiëntie beter is dat zij hierin ontzorgd worden.

De aanvragende entiteit beschikt dus over een grote autonomie om de reikwijdte van de projectkosten te bepalen. Dit leidt niet tot ondoordachte ondersteuning omdat entiteiten steeds moeten overwegen welke kosten ze indienen gezien een hogere projectkost zal leiden tot een lagere kostenefficiëntie en bijgevolg een minder positieve beoordeling van de aanvraag.

E. BASISPRINCIPES VOOR DE PRIORITERING VAN DE AANVRAGEN

1. Beoordeling door het VEB

Het VEB beoordeelt de aanvragen tot ondersteuning doorlopend en autonoom in functie van de verwachte doelmatigheid. Het VEB kent op basis van de onderstaande principes en de opgedane kennis en ervaringen bij eerdere oproepen een score toe aan de aanvragen. Het werkt deze principes uit in een reglement dat zij jaarlijks aan de Vlaams minister van Energie ter informatie voorlegt en publiceert op haar website. Het VEB rangschikt de ingediende aanvragen en legt deze voor aan de minister bevoegd voor energie.

2. Parameters voor de beoordeling

- **Het engagement van het management in haar strategisch vastgoedplan en masterplan richting koolstofneutraliteit.**

De bereidheid van de entiteit en haar management om mee te stappen in een strategisch vastgoedplan en bijhorend masterplan richting koolstofneutraliteit is essentieel om de doelstellingen

te behalen. De ondersteuning zal dan ook prioritair worden ingezet bij die entiteiten die bereid zijn om zich ook te engageren in een traject op middellange en lange termijn. Bij de aanvraag voor de Oproep beoordeelt VEB de kwaliteit van het strategisch vastgoedplan en energetisch masterplan en de vertaling hiervan in het ondernemingsplan (zoals bepaald in VR 2020 2905 0517/1BIS)

Om bij de beoordeling te kunnen nagaan of de investeringen kostenefficiënt verlopen, wordt het hebben van een duurzame vastgoedstrategie op strategische niveau en doorvertaling van het strategisch niveau naar een Energetisch masterplan (tactisch niveau) vanaf 2023 een eis voor de Centrale Vlaamse Overheid

- Dossier- en Datakwaliteit

Ingediende aanvragen worden gequoteerd op hun dossier- en datakwaliteit. Kwaliteitsvolle data geven inzicht in welke energiebesparingsmaatregelen prioritair zijn en helpen beslissingsmakers bij de keuze om hun maatregelen te prioriteren. Daarnaast bieden kwaliteitsvolle data bij de beoordeling de mogelijkheid om de steunaanvragen van de verschillende entiteiten met elkaar te vergelijken en de meest kosten-efficiënte maatregelen te ondersteunen.

- De kostenefficiëntie van de maatregel

De ingediende aanvragen worden gequoteerd volgens de prijs per potentiële MWh energiebesparing en ton CO_2-besparing. Hierbij wordt gekeken naar het besparingspotentieel over de levensduur van de maatregel, in lijn met de VKF financiering. De berekeningswijze is gebaseerd op de steun-efficiëntie, uitgedrukt in euro per ton CO_2.

- Maatregelen met een voor de overheid innovatief karakter

Het VEB houdt in beperkte mate rekening met de innovatieve toepassing binnen de overheid van energiebesparende maatregelen. Een energiebesparende maatregel is innovatief indien hij gebruik maakt van een vernieuwende (maar toch voldoende bewezen) en binnen de overheid weinig gebruikte technologie die een katalyserende rol kan spelen in de transitie naar een onafhankelijkheid van fossiele brandstoffen.

- Maatregelen met een indirecte energie- of CO2-besparing

Bij studiewerk gaat het VEB na in welke mate het studiewerk inzicht geeft om klimaatdoelstellingen efficiënt te behalen en wordt grotere nadruk gelegd op het engagement van de entiteit om de maatregelen die voortvloeien uit de studie effectief uit te voeren.

- Rangschikking

Bij de beoordeling krijgen aanvragen die leiden tot de meeste effectieve energie- of niet-ETS-CO_2-besparing voor de laagste subsidie-kost voorrang.

F. TOEKENNING VAN DE MIDDELEN

De beschikbare middelen worden in drie rondes onder de entiteiten herverdeeld op basis van de hierboven beschreven principes. Indien in een ronde onvoldoende aanvragen werden ontvangen om een rangschikking op te stellen overeenkomstig paragraaf D., kunnen de aanvragen worden doorgeschoven naar een volgende ronde.

Om zoveel mogelijk entiteiten de kans te geven een aanvraag in te dienen, kan het VEB een maximumbedrag bepalen dat een entiteit per aanvraag en per begrotingsjaar kan ontvangen via deze Oproep. Van deze drempelbedragen kan het VEB afwijken indien blijkt dat de beschikbare middelen niet opgebruikt worden of om entiteiten financieel te ondersteunen bij een langetermijnplanning zodat zij hun middelen kosten optimaler kunnen inzetten.

Maatregelen waarvan de terugverdientijd langer is dan de technische levensduur van de maatregel worden uitgesloten tenzij de entiteit kan verantwoorden waarom de maatregel zinvol is in het bereiken van de energie- en klimaatdoelstellingen.

Voor de financiële ondersteuning van maatregelen met een indirecte impact zoals detailstudies, energiescans, energetisch masterplan, monitoring en facilitatie bij een OEPC wordt per Oproep een maximaal ondersteuningspercentage vastgelegd. Bij de toekenning wordt rekening gehouden met de globale kostenefficiëntie van de energiebesparing en CO2-reductie van de Oproep.

De door het VEB geselecteerde projecten en het voorstel van herverdeling op de begroting van de verschillende entiteiten worden op initiatief van de Vlaams minister van Energie en de Vlaams minister van Financiën en Begroting voorgelegd aan de Vlaamse Regering.

Een project moet binnen een redelijke termijn na de toekenning worden aangevat en opgeleverd.

G. VERREKENING VAN DE BUDGETRESERVERING OP HET ENERGIEBUDGET TER ONDERSTEUNING VAN DE OPROEP

In het vorige Actieplan Energie-Efficiëntie heeft de Vlaamse Regering beslist om het energiebudget van de entiteiten van het toepassingsgebied met een jaarlijkse energiekost van minstens 100.000 euro te verminderen met 2,09% per jaar. Deze budgetreservering werd verrekend op het referentie-energiebudget van de betrokken entiteiten bij de begrotingsrondes. Deze middelen werden vervolgens via de Oproep herverdeeld onder de energiebesparingsprojecten die positief werden beoordeeld. Eenmaal deze middelen zijn gereserveerd worden zij het jaar daarop als constant beleid toegevoegd aan de provisie van het Actieplan Energie-Efficiëntie. In 2020 bedroeg de totale jaarlijkse bijdrage 3.545.000 miljoen euro.

De middelen voor de oproep van het Actieplan Energie-Efficiëntie en Klimaatimpact zijn deels afkomstig van (1) bijdragen uit de budgetreservering van 2,5% van de eigen energiebegroting van de entiteiten met een energiekost van meer dan 100.000 EUR per jaar en dit voor het eerst bij BO22 voor het begrotingsjaar 2022 en (2) de overdracht van middelen uit het voorgaande jaar. Daarnaast kan overwogen worden of er bijkomende middelen toegevoegd worden, bijvoorbeeld (3) middelen afkomstig uit het Vlaams Klimaatfonds.

Op die manier kan enerzijds worden verzekerd dat de vrijgekomen middelen worden ingezet voor energiebesparingsmaatregelen en anderzijds worden entiteiten sterker aangespoord om hun energieverbruik te verminderen.

Analoog aan het vorige Actieplan wordt deze vermindering verrekend op het referentie-energiebudget van de betrokken entiteiten bij de begrotingsrondes.

Als referentie-energiebudget worden de energiekosten van 2019 genomen. Gezien de COVID-19-epidemie is het immers niet wenselijk en representatief om 2020 als referentiejaar te hanteren. In Bijlage 1 worden de entiteiten weergegeven van het toepassingsgebied met een jaarlijkse energiekost van meer dan 100.000 EUR voor het referentiejaar 2019 evenals de begrote budgetreservering van 2,5%.

De gebouwen in scope die overgedragen worden aan Het Facilitair Bedrijf dragen bij om versneld de klimaatdoelstellingen te behalen, en zijn dan ook niet gevat door de maatregel. Energiekredieten die

worden overgedragen naar Het Facilitair Bedrijf i.k.v. de inkanteling van vastgoed, worden vanaf het jaar van inkanteling niet meer jaarlijks gereserveerd.

H. MONITORING VAN HET ENERGIEVERBRUIK

1. Dataverzameling

Betrouwbare verbruikscijfers zijn fundamenteel voor de entiteiten om het energiebeheer goed te kunnen organiseren en hun entiteitsspecifieke doelstellingen na te komen. Ook laat het de Vlaamse Overheid toe om een accuraat beeld te krijgen van de evolutie richting de doelstellingen en om gericht interventies te kunnen doen om pijnpunten aan te pakken. De voorbije jaren werd intensief gewerkt aan het opzetten van centrale, gebruiksvriendelijke, semi-geautomatiseerde data-verzameling.

Het dataplatform Terra verzamelt alle energieverbruiksdata en bijhorende emissies van de entiteiten op EAN-niveau en aggregeert die data tot rapporten per energiedrager op niveau van de entiteit en de Vlaamse Overheid. De evolutie ten opzichte van het verleden wordt gevisualiseerd. Alle entiteiten van het toepassingsgebied controleren en valideren jaarlijks deze voorgestelde verbruikscijfers en bijhorende niet-ETS CO_2-emissies. Dit Terra-platform wordt de komende jaren verder uitgebouwd met volgende elementen:

- Integratie lokale productie hernieuwbare energie (nu gerekend als energiebesparing)
- Warmtezoneringskaarten
- Elektriciteitsverbruik laadpalen
- Onderscheid tussen gebouwen en technische infrastructuur
- Snellere kennisname van de verbruikscijfers - versnelde invoer digitale meters
- Een dynamische weergave van het energetisch masterplan waarin entiteiten de besparingen van hun energiebesparingsmaatregelen kunnen inschatten en opvolgen.

2. Rapportering

Naast de verbruiksdata rapporteert de entiteit in het dataplatform Terra jaarlijks de status van de energiebesparingsmaatregelen uit hun meerjarenplanning. Hieronder vallen de maatregelen die zij in de komende jaren plant te nemen overeenkomstig hun duurzame vastgoedstrategie: de strategische vastgoedvisie, het energetisch masterplan en de maatregelen waarvoor entiteiten steun hebben aangevraagd via de Oproep en de maatregelen waarover gerapporteerd wordt in functie van art. 5 van de Energie-Efficiëntierichtlijn.
Jaarlijks maakt het VEB samen met de trekkers van het Klimaatplan Vlaamse Overheid een voortgangsrapport met de evolutie van de cijfers richting de doelstellingen, samen met de stand van zaken van de uitgevoerde ondersteunende acties. Het rapport wordt ter informatie voorgelegd aan de Vlaamse minister van energie en wordt gecommuniceerd via de website en e-mail aan alle betrokken entiteiten. Deze rapportage gebeurt zowel op niveau van de entiteit als overheidsbreed.

Er wordt gewerkt via het 'comply or explain' principe: elke entiteit wordt geacht te voldoen aan de doelstellingen, en dient te verklaren indien deze toch niet gehaald wordt.

Entiteiten die hun jaarlijkse besparingsdoelstelling niet halen, dienen te verklaren waarom zij hiervan afwijken en welke maatregelen ze plannen om de achterstand in te halen. Deze onderbouwing baseert zich op de lange termijn vastgoedstrategie. Deze verklaring, gevalideerd door de leidend ambtenaar van de entiteit, gaat in bijlage bij het jaarlijkse rapport.

Een entiteit kan uitzonderlijk een afwijking van de jaarlijkse besparingsdoelstelling aanvragen wanneer ze kan aantonen dat deze voor haar onhaalbaar is zonder onredelijke uitgaven te doen. In dat geval bezorgt de entiteit een onderbouwde vraag voor afwijking van de doelstelling, eveneens gevalideerd door de leidend ambtenaar van de entiteit. De onderbouwing omvat minimaal: de

inspanningen die de entiteit reeds deed en nog plant te doen, de redenen waarom de doelstelling toch niet behaald kan worden, en een onderbouwde berekening voor een nieuw voorgestelde doelstelling tegen 2030. Deze onderbouwing baseert zich op de lange termijn vastgoedstrategie. Deze vraag voor afwijking wordt onderzocht en op basis hiervan wordt een onderbouwd voorstel aan de Vlaamse minister, bevoegd voor Energie, rekening houdend met de impact van deze afwijking op de globale doelstelling voor de Vlaamse Overheid.

3. Communicatie en gedragsverandering

De netto impact van de eigen CO_2-reductie van de Vlaamse Overheid is eerder beperkt vergeleken met de totale Vlaamse reductiedoelstellingen. Een veel grotere impact van dit Klimaatplan Vlaamse Overheid zit dan ook in de belangrijke voorbeeldrol ten aanzien van andere maatschappelijke actoren. Als de Vlaamse Overheid haar ambities waarmaakt, kan dit andere actoren in Vlaanderen stimuleren om ook actie te ondernemen. Zijn de ambities laag of de resultaten pover, dan kan ze weinig geloofwaardig andere actoren en burgers tot inspanningen aansporen. Naast het behalen van de resultaten is het belangrijk dat de Vlaamse Overheid ook hierover voldoende communiceert, zowel intern naar de entiteiten en het ambtenarenkorps, als extern. Daartoe zullen minimaal volgende acties ondernomen worden:

- Er worden communicatieve acties opgezet door het VEB waarbij entiteiten die het goede voorbeeld geven anderen kunnen inspireren en van elkaar kunnen leren.
- De cijfers en het jaarlijks voortgangsrapport, worden beknopt samengevat dat verspreid wordt via de interne kanalen van de Vlaamse Overheid.
- Er worden acties opgezet door (leden van) de kerngroep om entiteiten te adviseren, inspireren, motiveren om de klimaatplan doelstellingen te realiseren waaronder: delen goede praktijken, wegwerken vooroordelen, tips and tricks, frequentere communicatie, …

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

De beschikbare middelen die zijn vrijgekomen door de budgetvermindering door het Actieplan Energie-Efficiëntie (VR 2016 0107 DOC.0713/1BIS) worden ter beschikking gesteld voor de financiering van energiebesparings- en CO2-reducerendemaatregelen overeenkomstig de hierboven vermelde principes.

De budgettaire impact van de budgetvermindering wordt vervat in de nota intern Klimaatplan Vlaamse Overheid.

Er werd een gunstig advies verleend door de Inspectie van Financiën op 14 juni 2021.
Het akkoord van de Vlaamse minister van Begroting werd verleend op 05 juli 2021

B. ESR-TOETS

Het voorstel van beslissing heeft geen ESR-impact

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op het personeelsbestand, personeelsbegroting, begrotings- en informaticabudgetten van de Vlaamse Gemeenschap, zodat het akkoord van de Vlaamse minister bevoegd voor het algemeen beleid inzake personeel en organisatieontwikkeling

niet vereist is.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op de financiën van de lokale besturen, noch op personeelsvlak, noch op het vlak van de werkingsuitgaven, de investeringen en schuld, en de ontvangsten.

4. VERDER TRAJECT

De Vlaamse minister, bevoegd voor Energie, is belast met de uitvoering van deze beslissing.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

Mits voldaan wordt aan de voorwaarden, geformuleerd in het akkoord van 5 juli 2021 van de Vlaamse minister, bevoegd voor de begroting, beslist de Vlaamse Regering:

1° haar goedkeuring te hechten aan voorliggende nota ter vervanging van de nota van 1 juli 2016 betreffende het Actieplan Energie-efficiëntie voor de Vlaamse Overheid (VR 2016 0107 DOC.0713/1BIS);
2° dat het Vlaams Energiebedrijf de aanvragen tot ondersteuning doorlopend en autonoom beoordeelt op basis van het in voornoemde nota vermelde toepassingsgebied en beoordelingsparameters.
3° dat de door het Vlaams Energiebedrijf geselecteerde projecten en het voorstel van herverdeling op de begroting van de verschillende entiteiten door de Vlaamse minister, bevoegd voor de energie en de Vlaamse minister, bevoegd voor het budgettair beleid, worden voorgelegd aan de Vlaamse Regering;
4° dat de aldus vrijgemaakte ESR-ruimte ter beschikking wordt gesteld voor uitvoering van de Oproep voor projecten ten bate van de entiteiten die onderhevig zijn aan de jaarlijkse energiebesparingsdoelstelling van 2,5%.
5° jaarlijks een voortgangsrapport met de evolutie van de cijfers richting de doelstellingen te publiceren.
6° dat een evaluatie van de Oproep uitgevoerd wordt in 2024.

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR

De Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed

Matthias DIEPENDAELE

Bijlage 1. de entiteiten van het toepassingsgebied met een jaarlijkse energiekost van meer dan 100.000 EUR voor het referentiejaar 2019 evenals de begrote budgetreservering van 2,5%